

Obsah

Úvod	10
1. Finance	11
1.1 Pojem finance	11
1.2 Funkce financí	13
1.3 Metody financování	13
1.4 Principy financí	14
1.5 Struktura financí	15
1.5.1 Podnikové finance	16
1.5.2 Měna a mezinárodní finance	17
1.5.3 Bankovníctví	18
1.5.4 Pojišťovnictví	18
1.5.5 Veřejné finance	20
1.6 Časová hodnota peněz	21
1.6.1 Čistá současná hodnota	21
1.6.2 Vnitřní výnosová míra	25
1.6.3 Index ziskovosti	28
2. Měna a peníze	30
2.1 Pojem měna	30
2.2 Vznik peněz	32
2.3 Vývoj emise peněz	33
2.3.1 Mincovníctví	33
2.3.2 Státně rozpočtová emise	35
2.3.3 Klasická bankovní úvěrová emise	36
2.3.4 Modifikovaná bankovní úvěrová emise peněz	38
2.4 Emise peněz na českém území	40
2.5 Měnové standardy	45
2.5.1 Měnové standardy a využití zlata pro měnové účely v současnosti	48
2.6 Pojem peníze	52
2.7 Decentralizované peníze	53
2.7.1 Kryptoaktiva	54
2.8 Digitální měny	56
2.9 Vývoj peněžních teorií	57
2.9.1 Starověk a středověk	57
2.9.2 Merkantelisté	58
2.9.3 Předchůdci klasické ekonomie	59
2.9.4 Klasičtí političtí ekonomové	60
2.9.5 Alternativní přístup k teorii peněz Karla Marxe	61
2.9.6 Neoklasikové	62
2.9.7 Ekonomové rakouské školy	63
2.9.8 Keynesiánství a neokeynesiánství	64
2.9.9 Monetarismus a na něj navazující směry	67
2.9.10 Postkeynesovská teorie peněz	70
2.9.11 Nová keynesovská ekonomie	72
3. Měnová politika a teorie	74
3.1 Peněžní agregáty	74
3.2 Měnová politika	80
3.2.1 Transmisní mechanismy měnové politiky	82

3.2.2	Nástroje měnové politiky	89
3.2.2.1	Operace na volném trhu	90
3.2.2.2	Automatické nástroje	91
3.2.2.3	Povinné minimální rezervy	94
3.2.3	Měnová politika a vybraná krizová období	94
3.2.3.1	Nekonvenční měnová politika	99
3.2.3.2	Koronavirová krize	107
3.2.3.3	Přístup vybraných centrálních bank k vyšší míře inflace v letech 2022–2023	108
3.2.3.4	Měnová politika ČNB v letech 2000–2025	110
3.2.4	Pravidla měnové politiky	111
3.2.5	Měnově politické režimy	114
3.2.6	Účinnost transmisního mechanismu měnové politiky	118
3.3	Měnová teorie a trh peněz	122
3.3.1	Poptávka po penězích	122
3.3.1.1	Fisherova teorie poptávky po penězích	123
3.3.1.2	Cambridgeská teorie poptávky po penězích	125
3.3.1.3	Keynesova teorie preference likvidity	125
3.3.1.4	Friedmanova moderní kvantitativní teorie peněz	128
3.3.2	Nabídka peněz	130
3.3.2.1	Endogenní nabídka peněz	130
3.3.2.2	Exogenní nabídka peněz	133
3.3.2.3	Vztahy nabídky peněz a vybraných ekonomických veličin	138
3.3.3	Měnová rovnováha	140
3.4	Centrální banka	142
3.4.1	Cíle centrální banky	144
3.4.1.1	Makroobezřetnostní politika centrální banky	147
3.4.2	Funkce centrální banky	151
3.4.3	Nezávislost centrální banky	156
3.4.4	Hospodaření ČNB	161
3.4.5	Publikace ČNB	166
4.	Inflace a deflace	171
4.1	Pojem inflace	171
4.2	Podstata inflace	172
4.3	Příčiny vzniku inflace	173
4.3.1	Monetaristický názor	173
4.3.2	Keynesiánský názor	176
4.3.3	Reálné faktory ovlivňující míru inflace	178
4.4	Důsledky inflace	180
4.5	Deflace – příčiny a důsledky	182
4.6	Cílování inflace	186
4.7	Základní pojmy související s inflací a deflací	190
4.8	Měření inflace	191
5.	Úroková míra	197
5.1	Pojmy úroková míra a úroková sazba	197
5.2	Historie a vznik úroku	198
5.3	Význam úrokových sazeb v ekonomice	201
5.4	Úrokové sazby – struktura a faktory	204
5.4.1	Struktura úrokových sazeb	204
5.4.2	Faktory ovlivňující úrokové sazby	206

5.5	Specifika úročení	209
5.5.1	Druhy úročení	212
5.5.1.1	Jednoduché úročení	212
5.5.1.2	Složené úročení	215
5.6	Nominální, reálná, přirozená úroková míra a neutrální úroková sazba	217
5.7	Teorie determinace úrokové míry	222
5.7.1	Neoklasická teorie úrokové míry	222
5.7.2	Teorie zápůjčních fondů	225
5.7.3	Teorie preference likvidity	230
6.	Finanční trh	235
6.1	Pojem finanční trh	235
6.2	Základní pojmy finančních trhů	237
6.3	Typy finančních trhů	239
6.4	Finanční zprostředkovatelé	241
6.5	Významné instituce finančních trhů	245
6.5.1	Suverénní fondy	245
6.5.2	Podílové fondy	252
6.5.3	Nebankovní finanční společnosti	257
6.6	Finanční rizika	258
6.6.1	Řízení rizik – příklad úvěrového rizika	262
6.7	Finanční trh v České republice a ve světě	264
6.8	Trendy na finančních trzích	267
7.	Mezinárodní finance	272
7.1	Platební bilance	272
7.1.1	Struktura platební bilance – položky platební bilance	273
7.1.2	Struktura běžného a kapitálového účtu – kreditní a debetní pojetí	277
7.1.3	Struktura finančního účtu – čistá změna zahraničních finančních aktiv	278
7.1.4	Účtování v platební bilanci – bilanční identita	281
7.1.5	Devizové rezervy	283
7.1.6	Salda platební bilance a jejich ekonomická analýza	287
7.1.7	Vyrovňovací procesy platební bilance	292
7.2	Devizové kurzy	295
7.2.1	Systémy devizových kurzů – historicko-systematizující přístup	295
7.2.1.1	Nepružné devizové kurzy	296
7.2.1.2	Pružné devizové kurzy	297
7.2.1.3	Hodnocení systémů devizových kurzů	301
7.2.2	Systémy devizových kurzů – metodika Mezinárodního měnového fondu	302
7.2.2.1	Systém devizového kurzu české koruny	305
7.2.3	Teorie devizových kurzů	308
7.2.3.1	Platebně bilanční přístup	309
7.2.3.2	Teorie parity kupní síly	310
7.2.4	Devizový trh	313
7.3	Mezinárodní měnová spolupráce	314
7.3.1	Mezinárodní měnový fond a Světová banka	315
7.3.2	Měnové unie v minulosti	318
7.3.3	Měnová spolupráce v Evropě a ve světě	319
7.3.4	Optimální měnová oblast	321

8. Bankovníctví	325
8.1 Pojem banka	325
8.2 Bankovní soustava	327
8.2.1 Konkrétní typy bankovních soustav	328
8.2.2 Faktory ovlivňující bankovní soustavu	328
8.3 Druhy bank	329
8.4 Bilance banky	332
8.4.1 Aktiva banky	333
8.4.2 Pasiva banky	335
8.4.3 Významnost jednotlivých položek aktiv a pasiv v bankovní bilanci	337
8.5 Výkaz zisku a ztráty	341
8.6 Princip hospodaření banky	344
8.7 Finanční analýza v bankovníctví	349
8.7.1 Ukazatele struktury rozvahy a výkazu zisku a ztráty	350
8.7.2 Ukazatele bankovní rentability	351
8.7.3 Ukazatele bankovní likvidity	352
8.7.4 Ukazatele bankovní produktivity	354
8.7.5 Ukazatele kvality bankovních aktiv	355
8.7.6 Ukazatel kapitálové přiměřenosti	356
8.8 Bankovní regulace a dohled	357
8.8.1 Bankovní regulace a dohled v České republice	358
8.8.1.1 Bankovní regulace – založení banky v České republice	359
8.8.1.2 Bankovní dohled – povinnosti již existující banky	360
8.9 Bankovní obchody	365
8.9.1 Finančně úvěrové obchody	366
8.9.1.1 Peněžní úvěry	366
8.9.1.2 Závazkové úvěry a záruky	369
8.9.1.3 Alternativní formy financování	370
8.9.2 Depozitní obchody	372
8.9.3 Platebně zúčtovací obchody	375
8.9.4 Investiční obchody	379
8.10 Specifické druhy bankovníctví – islámské bankovníctví	382
8.11 Trendy v komerčním bankovníctví	384
9. Pojišťovnictví	389
9.1 Riziko a podstata pojišťovnictví	389
9.2 Pojištění	391
9.2.1 Členění pojištění	391
9.2.1.1 Sociální pojištění	392
9.2.1.2 Komerční pojištění	393
9.2.2 Základní pojmy komerčního pojištění	394
9.2.3 Kritéria pojistitelnosti rizik	395
9.3 Princip hospodaření komerčních pojišťoven	396
9.4 Dohled a regulace v pojišťovnictví	400
9.5 Zajištění	403
9.5.1 Členění a formy zajištění	404
9.6 Trendy v pojišťovnictví	405
10. Podnikové finance	408
10.1 Hlavní oblasti finančního rozhodování podniku	408
10.2 Principy podnikových financí	410

10.3	Majetková struktura podniku	411
10.4	Finanční struktura podniku	414
10.4.1	Optimální finanční struktura	416
10.5	Zdroje krátkodobého financování	417
10.6	Zdroje dlouhodobého financování	418
10.6.1	Interní zdroje financování	419
10.6.2	Externí zdroje financování	420
10.7	Specifické moderní formy financování	421
10.8	Finanční analýza	424
10.8.1	Metody a ukazatele finanční analýzy	426
10.8.1.1	Analýza absolutních ukazatelů	426
10.8.1.2	Analýza poměrových ukazatelů	427
10.8.1.3	Analýza souhrnných ukazatelů	431
11.	Veřejné finance	433
11.1	Podstata a smysl veřejných financí	433
11.2	Soustava veřejných rozpočtů	434
11.2.1	Vyrovnanost veřejných rozpočtů	435
11.3	Státní rozpočet	436
11.3.1	Funkce státního rozpočtu	437
11.3.2	Struktura státního rozpočtu	438
11.4	Místní rozpočty	441
11.4.1	Struktura místních rozpočtů	442
11.5	Fiskální federalismus	443
11.6	Veřejný dluh	446
11.6.1	Příčiny vzniku veřejného dluhu	446
11.6.2	Financování a snižování veřejného dluhu	448
11.6.3	Důsledky veřejného dluhu	449
O autorech		453
Použité zdroje		454
Seznam použitých zkratk		465
Rejstřík		469